

ERDÉSZETI-ÚJSÁG

szak- és társadalmi lap az erdészeti személyzet részére.

Előfizetési árak:

Egész évre	8 kor.	— fl.
Fél évre	4 kor.	— fl.
Negyed évre	2 kor.	— fl.

Előfizetési díjak, hirdetések s bármily írásbeli közlemények a lap szerkesztőségéhez küldendők.

Megjelenik
minden Kedden.

Hirdetési díjak:

Egy hasábos garmond sor vagy annak helye 20 fl. Ajánkozásoknál eladás vételnél minden szó után előre beküldendő 4 fl. Nagyobb s többszörös hirdetéseknek mérsekelt díjak egyezség szerinti.

VI. évfolyam.

Szászsebes, 1901. November 12.

7. szám.

Nehéz boldogulás.

Azt mondják, hogy az erdészeti altiszti pályán nehéz a boldogulás. Azt mondják azok, a kik erre a pályára léptek, vagy pedig miután azt életük céljául választották, arra lépni akartak, de ezt megfelelő állomás hiányban nem tehetvén, más pályán voltak kénytelenek érvényesülni.

Valóban sok azoknak az ifjáknak a száma, kik miután a gyakran már megelőzőleg tett hosszabb gyakorlat után az erdői szakiskolát végeztek, sőt nem ritkán a törvény által megkövetelt erdői szakvizsgát is sikeresen, gyakran kitüntetéssel lettek, a helyett, hogy képességeiknek megfelelő s eddigi fáradozásaik gyümölcsekép méltán megérdemelt álláshoz jutnának, szülőik, vagy ilyenek nem létében rokonaik nyakára kénytelenek menni s ott gyakran éveken át kegyelemből élösködni, hallgatni azok szemrehányását és a falubeliek gúnyolódását. Mi magunk jól ismerjük ezt a helyzetet, nem csak abból a számos panaszos levélből, mely hozzánk érkezett, hanem onnan is, mert személyesen is van szerencsénk (vagy szerencsétlenségünk) több hasonló sorban leledző s jobb sorsra érdemes derék ifjat személyesen ismerni s számtalanszor jutott osztályrészünkül az a nehéz feladat, hogy az ilyeneket kitartásra buzdítsuk s bennük a jobb

jövőnek — talán csak csalóka — reményét élesszük.

Hát bizon alig lehet keservesebb valami, mint mikor az ember legszebb reményeiben csalatkozik és akkor, midőn azt hiszi, hogy behajózhat egy biztos jövő révébe, a gonosz sors viharai által támasztott hullámok visszagödörjék őt a bizonytalanság, sőt gyakran a reménytelenség tengerébe.

Kutatva az okait ennek a szomorú jelenségnek, különféle tapasztalatokra jutunk, melyek mint fölötté tanulságosak megérdemlik, hogy velük itt kissé bővebben foglalkozzunk.

Az okot kereshetjük részben az erdőbirtokosokban, de másik részben magában az erdészeti altiszti pályára készülő vagy előkészült fiatalságban is.

Az erdőbirtokosok legnagyobb része azt tartja szemei előtt, hogy erdőbirtokából annak mostani állapota mellett a lehető legnagyobb hasznot huzza s ezt természetesen nagy mértékben elősegíti az, ha erdejének védelménél, faanyagjainak kihasználásánál és értékesítésénél lehetőleg olcsó személyzetet alkalmaz s miután arra, hogy a tilosban legelő nyáját vagy a sötétben bujkáló fatolvajt meglesse és megcsipje, vagy pedig a fának levágását és ölbe rakását ellenőrizze, különös szakértelemre nincs szükség, a környékbeli pórnépből választja magának az alantasabb személyzetét. Az innen került kerülő potom fizetésért vállalja el tisztségét nem csak azért, mert a szabad lopás

vagy más uton bő kárpótlást remél magának szerezhetni, de azért is, mert állása neki lakótársai között bizonyos tekintélyt kölcsönöz, a mi természetes is, mert hiszen az egyiket napszámhoz juttatja, a másiknak esetleg elnézi kihágásait, ezen kívül pedig néha nem csak az „erdőőr“, de nem ritkán a hangzatosabb „erdész“ czimet is viseli, azaz hogy tulajdonképpen csak bitorolja. Az ilyen egyének alkalmazásánál az erdőbirtokos megfélekedezik arról, hogy a józan kocsisnak nem csak az első, de a hátulsó kerekekre is ügyelnie kell, vagyis hogy az erdőnél nem szabad csak a mai napnak élni, hanem gondot kell fordítani annak jövőben való fentartására s jövedelmezőségének az utókor részére leendő biztosítására is, erre pedig a szakavatlan személyzet alig alkalmas, mert az erdőt elpusztítani nem nagy mesterség, de annál nagyobb annak a helyén újat teremteni.

Sajnos, hogy maga az erdőkinestár is igen sok helyen kénytelen még ilyen tanulatlan személyzetet alkalmazni, abból az okból, mert erdeinek nagy részénél nem rendelkezik saját lakóházakkal s éppen ott, hol legtöbb a fatolvaj, a tilosban legeltető, a falubeli nép még nagy pénzért sem hajlandó idegennek lakást adni, mert nem igen szereti, ha a bitangsága alá tartozó erdők őrzése tisztességes és megbízható kezekre van bízva, hanem jobban van inyére az ő saját földije, ki többnyire szolgálatba való felfogadása előtt éppen olyan

fatolvaj volt, mint a többi községbelieinek nagy része.

Hibát találunk azonban magában az erdőőri szakiskolát végzett ifjúságban is, és pedig nem csak egyet, hanem többet is, melyek felsorolását szinte nem hallgathatjuk el.

Ezek között a hibák között egyike a legnagyobbaknak a nagyzási hóbort és az önhittség. A szakiskolások legtöbbször ugyanis miután lerázta magáról az iskola porát, szereti magáról azt képzelni, hogy ime most már meg van rakodva tudományal s nincs olyan más, ki vele az erdészeti teendők terén versenyre kelhetne. Szereti kivált lenézni a szakiskolát nem végzett, hanem szakképzettségét magán úton megszerzett erdészeti altiszteket, fittyet hányva annak a tudásnak, melyet ezek hosszas szolgálatuk folyamán szereztek. Ebbeli elfogultságukban és fennhéjázásukban azután szerényebb állással nem igen elégednek meg, hanem ha nem juthatnak azonnal az erdőkinestár vagy valamely jobb hitbizomány vagy uradalom szolgálatába, készek inkább szüleiknél vagy rokonaiknál tétlenül vesztegelni, mintsem hogy egy szerényebb állással is beelégednének, ha pedig itt-ott egy be is jut az erdőkinestárhoz, tehát aránylag a legjobb helyre szolgálatba, itt kezdődik még csak az igazi csalódása, mert akkor tapasztalja azt, hogy állása mint erdőlegényé vagy segéderdőőré nem altiszti, hanem csak szolgai, miből kifolyólag bizon tőle akárhányszor megkivánják

Margit, az erdőőr leánya.

(Igaz történet 1848-ból.)

— Nem leszek én már boldog sohasem! — így sóhajt fel a szőke fürtű, Margit, miközben sűrűn hullanak könnyei fehér kötényére.

Nemrég még azt képzelte, hogy ő a föld legboldogabb teremtese; tüzes képzelete már előre megfestette azt az édent, melynek már a kapujában képezte magát; de hiszen olyan szívtelenek azok a nagy-nagy urak, hogy egy tolvonással képesek a szerető szív minden ábrándját halomra dönteni.

Kovács Gyula főhadnagy hirtelen, egészen váratlanul kapta a parancsot, mely őt a távol Erdélybe helyezte át s mely parancsnak három nap alatt eleget kellett tennie.

Mint a villámcsapás, úgy érte ez a parancs a szerelmes ifjat. A katonának nem nehéz az engedelmeség, mert hiszen ez a tanult mestersége, de bezzeg a szerelmesnek!

A parancs vétele után első útja szívének szerelméhez, az ő kedves Margitjához vezette. Nehéz szívvél, elborult elmével ment oda, mert tudta, érezte, hogy a bucsuzásnak legnehezebb feladata itt várakozik rá. Százfélékép is elgondolta, hogy mikép fogja neki tudtára adni a szomorú hírt, de a hányszor bele akart kezdeni, nyelve mindig elbicsaklott és megtagadta a szolgálatot. Fájt a szíve annál a gondolatnál, hogy megtörje azt a szívet, mely őt legjobban szerette ezen a világon. Csak unalmas szórakozottsága, szótlanlansága voltak azok, mik Margit fürkésző figyelmét felköltötték s bár még nem tudta, de sejteni kezdte, hogy valami váratlan, nagy fájdalom fogja érni s ez a sejtelem csalta ajkaira azt a keserű sóhajtást.

Hiába faggatta szerelmesét csicsergő szavával, hizelgésével, nem tudta belőle kicsikarni a valót. Az

az ennek megfelelő munkák és szolgálatok teljesítését is. Ha már most ezekbe beletörödni nem tud, akkor ő is elégedetlen, de elégedetlen vele egyuttal a föllebvalója is, utóbbi pedig okulva a szerzett tapasztalatokon, szívesebben látja szolgálatában a parasztból, kocsisból s más hasonlókból átvedlett személyzetet, mely ha egyébre nem is, de legalább a feltétlen engedelmességre fölötté alkalmas.

Ilyen körülmények között bizon valóban bajos a boldogulás az erdészeti altiszti pályán s a helyes megoldást csak úgy lehetne megtalálni, ha az egyik fél a kívánalmaiból, a másik pedig a követeléseiből engedne valamelyest és mindkettő találkozónék a helyes közép-uton, mely tudvalevőleg mindig a leghelyesebb.

A fő dolog egyébként az, hogy az erdészeti altiszti pályára csak hivatottak lépjenek s ne tekintsék ezt pusztán kenyérkereseti forrásnak, hanem inkább ambíciójuk kielégítésének. Az ilyenek azután még szerényebb viszonyok közé jutva is boldogoknak fogják magukat érezni.

Az állami erdősités.

A földmivelésügyi ministerium most teszi közzé az erdősitési jutalmakra vonatkozó pályázati hirdetményt. Ugyanis, hogy az állam erdősitési akciójával lépést tartson a magántevékenység is, Darányi föld-

első bucsuzás terve füstbe ment, a második nap órái is rohamosan elmultak, a bucsuzásból még sem lett semmi. A szegény főhadnagy a milyen bátor volt az ellenséggel szemben, olyan bátortalan volt a gyöngye leány előtt. Végre is elhatározta, hogy a nehéz feladatot levélben fogja teljesíteni

Százszor is leült íróasztalához, összefirkált egész halom papírt, izzadság verte ki homlokát, míg végre sikerült neki azt a pár sort összehozni, melyet megfelelőnek talált.

A bucsuzó levél így hangzott:

Imádott Margitkám!

A mit előszóval nem tudtam, nem mertem megtenni, írásban teszem meg s ezek a sorok megadják Neked magyarázatát borus kedélyemnek. Váratlanul a messze Erdélybe lettem áthelyezve s midőn ezt olvasod, én már útban vagyok célom felé. Hosszu együttlétünkben után szakadás áll be, de ez ne busitson, mert próbaköve lesz érzelmeink őszinteségének és mulhatatlan-

mivelésügyi minister ur még 1896-ban hat nagy és hat kisebb elismerő jutalmat tűzött ki összesen 6000 korona értékben, 1899-ben ezen jutalmak számát 18-ra emelte s immár 9000 korona értéket képvisel a magántevékenység serkentésére kiosztott jutalom. 1894-től, miután a jutalomdíj odaitélésénél öt éven belül végzett és irányadó munka szolgál döntés tárgyául, fog az így megszorított jutalom kiosztatni.

De nekünk, midőn biztató arányokban megindult erdősitési akciónkról egyet-mást el akarunk mondani, ez a pályázati hirdetmény csak alkalom. Jóllehet jelentőségét sokra taksáljuk, mert alkalmas a becsvágyó magántevékenységet serkenteni s miután leginkább községek, közbirtokosságok, egyházak kapják, közigazgatási jelentőségén felül szociális téren is figyelmet követelő ez: mert a vizmosott és kopár területen talán éppen a jutalom reménye indított meg olyan munkát, melyre nélküle nem is gondolhattak volna és talán e jutalomdíj alapja lesz egykor e helyen kedvezőbb megélhetési viszonyoknak a munkaalkalmak, a kereset emelkedésével; de ismételjük, nem a magántevékenységről akarunk megemlékezni, hanem — a mennyire egy cikkben lehetséges — át akarjuk tekinteni az állami erdősitési akció mai határait és jelenlegi állását.

Az erdősitések csak magában a kincstári erdőkben évről-évre nagyobb mérvben foganatosíttatnak. 1898-ban beerdősített 22 ezer, 1899-ben 29 ezer hold. A múlt évben ismét közel 7000 holddal szaporodott a kopár kincstári terület erdősitése. De természetesen ez az állami akciónak csak egy része. A kopár területeknek közigazgatási érdekből szükséges beerdősítése céljából államsegélyképpen az ez iránt folyamodó birtokosoknak évenként több millió csemete osztatik ki és pedig teljesen ingyen a községeknek, volt urbéres közbirtokosságnak, egyházaknak. A kisgazdák is ingyen kapják a csemetét. Az erdősiteni

ságának. Ne zavarja ez boldogságodat s gondolj mindig a Téged soha el nem feledő hü

Gyuládra.

A levél is, az írója is utra keltek, az egyik a szerető leányhoz, a másik ismeretlen új hazája felé.

Lassan haladt a főhadnagy szekere a berczek közt vezető uton, de elég gyorsan arra, hogy eltűnjék szemei elől az a ház, melyben talán éppen most hullatja keserű könnyeit az, kinél nem volt drágább kincse. Végre eltűnt az utolsó ismerős hely is és jöttek idegen vidékek az ő szépségeikkel, változatoságaikkal de mindezek nem tudták Gyula szívéből a keserűséget elosztatni.

A szegény Margit is mint ha csak villámcsapás érte volna, lesujtva olvasta a bucsuzó sorokat; könnyeivel áztatta a drága kéz vonásait s azt hitte, hogy meghasad gyöngye szivecskéje a nagy fájdalomtól. De ez nem tartott soká. Az igaz szerelem vigasztaló angyala lopódzott ártatlan szüzi keblébe s beoltotta oda a jobb és szebb jövő reményét. Hiszen nem történt

kiváló birtokos pedig csak a szállítási költségeket téríti meg. 1900-ban nem kevesebb, mint 108 és fél millió különféle csemetét osztottak ki 2119 folyamodó birtokosnak (a kiosztott mennyiség 33 millióval, a folyamodók száma 383-mal volt nagyobb, mint az előző évben és ez is jelzi, hogy az erdősítési akció évről-évre nagyobb). Ebből 15.000 kat. holdat erdősítettek be, 2375 holddal többet, mint az előző évben.

Természetesen az erdősítés emelkedésével a csemetekertek számát kellett szaporítani. Ezek a csemetekertek az országos erdei alapból, továbbá az évi költségvetésnek kopár területek befásítására megállapított tételéből tartatnak fenn. 1899-ben 267 holdat tettek ki csemetekertjeink, ehhez a múlt évben kilencz új csemetekert létesült s területük 297 holdra emelkedett. De ez évben még újabb 45 csemetekert telepített 45 hold kiterjedésben, a mi által évenként husz millió csemetével többet oszthat szét az állam, vagyis az évente kiosztható csemetek száma száznegyven millióra emelkedett.

A tizennyolcz jutalomdíjon kívül a földmivelésiügyi miniszter rendszeresen minden évben segélyeket oszt ki a kopár területek befásítására. 1899-ben 699 kisbirtokosnak 54.220 korona segélyt osztottak ki erre a célra, a múlt évben ez a segély is emelkedett, mert 793 birtokos 78.653 korona segélyt kapott.

Darányi földmivelésiügyi minster az akciónak szélesebb körre való terjesztésével azt célozza, hogy a kopár és vizmosott területeken rendszeresen művelendő erdők zödeljenek. Az cél nagyjelentőségű és igen energikus működést kíván. A 1895. évben fogatott hatósági összeírás szerint 186.794 kat. holdat tesz ki. Megdőbentő szám, pedig ez az összeírás nem végleges. Az összeírás most is folyamatban van és eredményül már eddig is tisztán áll, hogy a tényleges és a törvény szerint beerdősítendő kopár területek kiterjedése az 1895. évi összeírásnál nagyobb.

Az említett területhől:

1895-ben	beerdősített	6062 hold
1896-ban	"	3863 "
1897-ben	"	5693 "
1898-ban	"	6045 "
1899-ben	"	5996 "

Látni való, hogy van tenuivaló még elég. De örömkeltő, hogy a kopár területek hasznosításaért való lelkes és évek szerint arányaiban növekedő tevékenység indult, pótolni a mulasztásokat, melyek a hegy-lakók pauperizmusának bizonyynyal-nem utolsó tényezői.

Vagyis az azóta történt erdősítéseket is számba véve, 35 ezer hold erdősített be, megjegyezvén, hogy ebben a magánosoknak önkényt és állami segítség nélkül teljesített erdősítései is bennfoglaltatnak. Az erdősítés terén előjáró törvényhatóságok Bars, a hol a kopár területek 30, Zólyom, a hol 39, Komárom, a hol 59, Szabolcs és Háromszék, a hol 50—50 és Torontál, ahol a kopár területek 43 százalékát erdősítették be eddigéig.

Hogy az erdősítés iránt való kedv ne lanyhuljon, Darányi arra is nagy súlyt fektet, hogy a kincstári erdőgazdálkodás minél belterjesebbé váljék. Ezt a célt szolgálja a tulnag erdőgondnoksági területek ketté osztása, azonkívül a fatermékek kiszállítására szolgáló uthálózat évről-évre való czélszerű kibővítése. Az erdőtermékek értékesítésének kedvezőbbé tétele végett újabb időben a kihasználásra kerülő faanyag kisebb csoportokban került értékesítés alá. Ez az eljárás a m.-szigeti, busztyaházai, lipó-ujvári és besztercebányai kerületekben alkalmaztatott eddigéig és a fának előnyös áron való értékesítésével a kedvező eredményre vezetett.

A belterjes gazdálkodás, az erdei termékek kedvezőbb értékesítése teszi lehetővé, hogy kincstári erdőgazdaságaink egyéb közgazdasági célokat is szolgálhatnak. Így a selyemtenyésztés térfoglalására 8

semmi nagy baj! Szeretett Gyulája nem hagyta el bűtlenül, szereti őt most is és szeretni fogja örökké. Igen, érzi ő azt, hogy az a láng, melyet Gyula szívében gerjesztett, nem fog kialudni, csak az utolsó dobbanással!

* * *

Ebben az édes tudatban meg is nyugodott végre Margit, az öreg Bercsi erdésznek fogadott leánya, ki szegényes, alacsony viskóból került ide, a minden uri kényelemmel ellátott erdészlakba, melyben azután lassacskán elfelejtette viszontagságos multját.

Margit atyja erdőőr volt a Széchenyiek rengeteg erdeiben s hosszú éveken át teljes odaadással, hűségesen szolgálta urát mindaddig, míg egy gaz vad-orzó golyója ki nem oltotta életét. Akkoriban titokzatos eltűnéséről sokat beszélt az egész vidék, míg sok kutatás után végre megtalálták feloszlásnak indult hulláját egy sziklahasadékban. A bánat azután csakhamar utánna szőlította az anyát is és az éppen serdülő korban lévő Margit teljes árvaságra jutott.

Atyai nagybátyja ugyan pártját fogta s házához vette, de bezzeg nem sok köszönet volt ebben a pártfogásban, mert nagynénje görbe szemmel nézte a családnak illetlen megszorodását s rosszabbul bánt a kis árvával, mint a leggonoszabb mostoha.

A szegény kis leány szenvedései közepette egyedüli vigasztalást a százados tölgyek között talált, hol atyjával annyiszor barangolt s hol kedvére kisírhatta, kipanaszolhatta magát. Egy ilyen kirándulásán találta meg a zokogó kis leányt Bercsi erdész, ki már régebben, még a szülői életében megkedvelte a virgoncz, élének eszü gyermeket, mely azután valóságos kedvenczvé vált.

A derék erdész látva a kis leányka keservét, nem habozott soká, hanem követve szíve nemes sugallatát, magához vette s leányává fogadta.

Az erdész házában most már egészen új világ tárult Margit elé: megfelelő nevelésben részesült s pár év múlva tudományok és műveltség dolgában bátran kiállta a versenyt a környékbeli uri leányok bármelyikével, szépségben pedig felülmulta valamennyit.

millió eperfát termeltek és adtak a szegzárdi sekélymennyésztési felügyelőség rendelkezésére. A gyümölcs-termelés fellendítésére 42 ezer vadgyümölcs alanyt termeltek a múlt évben is. Ez a szám is szaporodik. Tölgy, fenyő, akác, szőlőkarók készítették és pedig kiosztatott 1899-ben magánosoknak másfél millió darab, állami telepekre 320 ezer, vagyis majd két millió volt a termelés. Az állami erdészet, a hol erre csak alkalmá van, az ipart is támogatja. A rózsahégyi cselőzögyár 15 évre, hogy üzemét fejleszthesse, és a munkaalkalmakat szaporíthassa, a kincstári erdők-ből kapja másoktól elűtő kedvezéssel faanyagát. Szóval az erdészet mindenre kiterjedő gondnal vezetve halad utján és különösen az erdősitési akció kiterjesztésében, a kopár-területeknek haszonhajtó gazdasági forrásokra való átváltoztatásában mutat sikereket. (M. N.)

Hasznos tudnivalók

Mire jó a cserebogár?

A külföldön s már a szomszédos Ausztriában is szokás az, hogy a cserebogarak összefogására díjakat tűznek ki. Így például Stockerauban, a híres borsó hazájában, a község egy hektoliter cserebogárért 2 forintot fizet, egy hektoliter cserebogár-pajorért 10 forintot. Ily helyeken eddig a cserebogarat ki szokták önteni, ami annyiban célszerű eljárás mert az állatokban igen sok a fehérjeféle anyag. Csakhogy újabban rájöttek, hogy ezt a fehérjét sokkal jobban is lehet értékesíteni azáltal, ha azt a baromfinak adjuk, mintsem ha azt elrohasztjuk. A baromfi főtakarmányát rendszerint növényi részek képezik, de a nekik s főleg a tojóknak okvetlenül szükséges fehérjét más anyagokban olcsóbban megkaphatjuk, mind a gabonában. Ily anyagok: a hushulladékok, vér a vágóhidakról, rovarok, férgek s így a cserebogár is. E rovar az idén megint nagy mennyiségben lép fel sok helyen, itt volna tehát

az alkalom a baromfit neki annyira megfelelő takarmánnyal huzamosabb időre elhárítani olyformán, hogy az összefogott cserebogarakat leforrázva megöljük s aztán a napon vagy kemencében megszáritjuk. Így módon egy csapással nemcsak két, de három legyet is üthetünk egyszerre. Először a mindkét nembeli fiatalságnak szerzünk kedves és egyuttal hasznos mulatságot, ha velük szabad idejökben a cserebogarakat összefogdosztatjuk s nekik egy pár krajcart adunk. Másodszor a baromfi kap olyan takarmányt, amely neki nagyon jól esik s amelytől a tyúkok pompásan tojnak. Harmadszor pedig az sem utolsó dolog, hogy megszabadulunk a cserebogarak által okozható károktól.

A cseresznye ellenségei.

Aki ez évben cseresznyét evett, csodálkozhatott azon, hogy majdnem minden második szem férges volt. A kis állatka, melyet az érett cseresznyében találni lehetett, a cseresznye-legy álcája volt. E kis légy 4 mm. hosszú, fényes, fekete, derekán barnaságra sávok vannak, paizsa, feje és lábai sárgák, szárnyain három barna sáv s ugyanolyan színű szegély van. E csinos kis állat májustól július végéig röpköd. A nőstény, midőn a cseresznyék érni kezdenek, egy-egy petét rak a megfűrt cseresznyébe, kettőnél többet ritkán rak egybe. A petéből egy kis kukac bujik ki, melyet mint cseresznye-nyűt mindenki ismer. Mire a cseresznye egészen megéri, ez a kukac is teljesen kifejlődik kibujik belőle s a földbe veszi magát, ahol a telet tölti s tavasszal mint kész légy jelenik meg. A kár, melyet minden évben tenni szokott, igen nagy, néha a cseresznyetermés 75 százalékát elrontja, mert az általa megtámadott cseresznyék hamar meglágyulnak és értéküket veszítik. Minden gyümölcskertésznek érdekében van tehát, hogy ezt a legyet pusztítsa. Ha ősszel a cseresznye-fák körül a földet fölássuk, igen sok álca kerül a felszínre vagy a talaj mélyébe, ahol megfagy, illetőleg ahonnan tavasszal elő nem jöhet. A fákon pedig semmi esetre sem kellene érett cseresznyét hagyni, mert a megfagyott gyümölcsben a kukacok zavartalanul kifejlődhetnek.

Itt ismerkedett meg az ő Gyulájával, kit nem csak testi bájaival, de szellemi képességeivel is teljesen magához bilincsel s kit ő is a legtisztább szívből megszeretett. A fiatalok már abban az édes reményben ringatták magukat, hogy a házasság szent frigye már nemsokára örökre egyesíti őket, mikor mint a villám, váratlanul lecsapott szerelmükre az a szerencsétlen áthelyezés.

Az egymástól elválasztott fiatalok egyedüli vigasza már most csak azoknak a leveleknek az olvasásában volt, melyeket egymáshoz irogattak s melyekben százszor megerősítették az örökös hűség esküjét s abban a reményben, hogy eljön még az idő, mikor egymásban fellelhetik majd teljes boldogságukat. Sajnos, a kérlelhetlen, mostoha sors másképp akarta

Alig tűntek fel ugyanis a szabadságharcz pirkadó napjának első sugarai, alig hangzott el a szabadságot áhító hazának első hívó szavata, egyszerre megdobbant minden igaz hazafinak a szíve. Azok között, kik a veszélyben forgó hazánk védelmére siettek, első

voltak Erdély fiai is. Maguk a katonák is, kik eddig a szoros fegyelemhez szoktatva alig ismerték a hazaszeretetet nemes eszméjét, most fegyverestől ott hagyták csapataikat és siettek a hazát védő honvédek soraiba. Ezek közé tartozott a többi dicső között Kovács Gyula főhadnagy is. A szerelem egyszerre feledve lett s annak helyét teljes tüzével a hazaszeretet foglalta el.

A csataterén mindig az első soraiban küzdött, mintha csak keresné a halált hasonlatosan az olyan emberhez, kinek már ezen a világon semmi keresni valója nincsen s a mit keresett, azt végre meg is találta. Ott esett el a dúló csaták mezején, fölálodva ifjú életét, szíve szerelmét annak, kit mindkettőnél forróbban szeretett: kedves hazájának. Midőn súlyosan megsebezve végső hálaltusáját vivta, két szó lebbent el ajkairól; a „Haza“ és „Margit.“ Ezek kíséretében szállt el lelke a szebb hazába, mely jutalma azoknak, kik itt a földön nemes eszmék harcizmai voltak.

A magára maradt Margit pedig búsan ült szobájában s az átvonuló honvéd csapatokat könnyázza

Különfélék.

A fák és a villámcsapások. A különböző fák a villámmal szemben különböző vonzerőt tanúsítanak. Egy orosz tudós vizsgálódásai kiderítették, hogy erre nézve a fa zsirtartalma mérvadó. Az erdészeti hivatalok feljegyzései is azt bizonyítják, hogy a zsirdus fákat, mint a hársfák, nyírfák és nyárfákat a villám ritkábban sújtja. Igaz ellenben a zsirszegény fákon, mint a jegenyéken, fűzfákon és juharfákon, leginkább azonban a tölgyeken villámcsapások nyomai sokkal többször találhatók.

A legtöbb meleget adó fák. A legnagyobb hőmennyiséget adja az összes fajok közül a hárs, majdnem hasonló hőértékű a fenyő különböző faja, a fűz és a gesztenyefa kevesebb meleget ad a juhar és a körtefa, legrosszabbul fűthetünk a tölgy, akác és nyírfával. Ez azt mutatja, hogy nem a legkeményebb fa adja mindig a legtöbb meleget. Így számította ki ezt egy bölcs statisztikus. De vajjon a fa adja-e a legtöbb meleget a tüzhelynél? Ezzel persze nem szoktak számolni a statisztikusok.

Időjósító állatok. A tudomány és a parasztság találkoznak bizonyos megfigyelésekben, amelyekből következtetést lehet vonni az időjárásra nézve. Jó vagy legálább száraz időre van kilátás, ha este a denevérek élénken röpködnek, valamint akkor is, ha a naplemente után a szunyogok rajba verődve szállingóznak. Az erdei galamb gyakori turbékolásra, a pacsirták és fecskék magasan szárnyaló lebegése s a békakurtyolás hasonlóan előre hirdetik az időjárást. Ha a szarvasmarhák nyugtalanok, ha a lovak, szamarak fészkelődnek s hemperegnek a földön ez a parasztság szerint rossz idő közeledtét jelenti. Esőt jósol a vakandok turkálása a földben. ugy szintén a kakas gyakori kukorékolása. Esőt jelent az is, ha a legyek rendkívül gyorsan szaporodnak

szemlélté, mindig reménykedve, hogy azok között egyszer csak megpillantja az ő szeretett Gyuláját, míg végre értesült annak dicsőséges haláláról. Ez a hír nem sújtotta le a derék honleányt, hanem inkább megnyugtatta. Az, a mi neki is a legkedvesebb volt, a haza megkapta az ő áldozatát, neki pedig vigasztalásul megmaradt — a boldog emlékezet.

Répay Albert.

ADOMÁK.

A gondos anya. Egy alföldi mezővárosban történt az eset. A főszolgabíróhoz beállít egy haloványképű fehérszemély és lesütött semmel adja elő a kérését. Azért jött, hogy a gyermekét írják be a leleneczek közé.

— Hogy hívják a kicsikét? kérdi a főbíró.

— Nincs még annak neve, instálom, majd csak ezután lesz.

— Hát még nincs megkeresztelve. Magával hozta?

A fehérszemély a vállát vonogatta és olyasmit motyogott, hogy magával is hozta meg nem is. A főbíró csak most vette igazán szemügyre a leányt és menten megértette a feleletét. Kiderült, hogy az új honpolgár csak pár hónap múlva látja meg a napvilágot.

— Hallja lelkem, mondja a főszolgabíró, addig nem lehet fölvenni a gyermeket, a míg nincs meg. Majd akkor jöjjön. ha már meglesz.

De ezzel a válszszal nem érte be a gondos anya.

— Jobb szeretném kérem, mondotta, ha már most hozzáfognának a fölvetelhez, mert tudom, hogy milyen lassan megy az ilyen hivatalos dolog.

el a szobában ugyszintén az is ha a vizimadarak sokat fürödnek, fejjel lefelé bukdácsolva. E jelenségeket megfigyeli a parasztság, az okokat kimagyarázza a tudomány.

Az emberi munka a föld belsejében. Egy bányamérnök adatai szerint körülbelül 3 millió ember dolgozik a föld alatt. Az általuk napvilágra hozott érczek és más hasznos nyerstermények sulya évenként több mint 800 millió tonna és értéke több mint 9 milliárd korona. Mivel a bányák magasabb rétegeiben fekvő termékek legnagyobb részét már kiaknázták és azért, valamint azon oknál fogva, hogy némely ásványfaj csak nagy mélységekben található, a föld megfurásánál a technikának mindig nagyobb feladatokkal kell megküzdeni. Egyike a legmélyebb ilyen furt lyukaknak, amely azonban nem bányászati célokra, hanem geológiai tanulmányokra szolgál, Parusovitzban van, mélysége 2003 méter. A legnagyobb mélység, amelyben emberek dolgoznak, 1502 méter. Ez a tárna Michigan államban (Észak-Amerika) van. Egy ennél is mélyebb tárnát terveznek a transvaali aranybányákban. Ennek mélysége 3700 méter lenne. Mivel az ilyen mélységben uralkodó hőség lehetetlenné teszi a munkát, külön ventilációs gépek szerkesztését tervezik, amelyek friss levegőt juttatnának ezen helyekre. Az aranyérc felszállításra is új rendszer válnék szükségessé, amennyiben egy 3700 méter hosszú acél sodronykötél már sulyánál fogva elszakadna, de sőt a felcsavarására szükséges géperő létesítése is óriási nehézségekbe ütközik. Tehát itt is a bányászott érceknek pneumatikus uton süritett levegő segítségével való szállítását fogják alkalmazni.

A láthatatlan tinta. Érdekes fölfedezésre jutott Varga Sándor turkevei kertésztenítő. A növényi rostok boncsolása és préselése közben egyizben valamelyik növényből egy olajszerű, de aromatikusan fehér folyadék cseppent ki. És addig vizsgálta, addig próbálta, míg végre rájött, hogy az a bizonyos aromatikusan növényi nedv egyike a legpompásabb tintáknak. Ez a tinta ugyan fehér és nyomot nem hagy a papíron, de hát mégis tinta, és az írást, mit vele csinálunk, nem mossa le az eső sem, sőt el lehet azt olvasni még esztendőnk múlva is. Hanem van egy nyitja az olvasásának. Mielőtt az ilyen tintával írott papírról olvasni akarnánk, előbb meg kell melegíteni. És az átmelegedés közben lassan-lassan vörössé, majd feketéssé válnak az eddig láthatatlan sorok. Szép ez a találmány, és főként érdekes. A szerelmes emberek titkos levelezései ilyen tintával írva, meg vannak óva az avatatlan, kíváncsi szemektől. Hiszszük is, kapva-kapnak majd a Varga uram bűvös tintáján.

A gyümölcs táplálóereje. A gyümölcs tápértékét nagyon kevésre becsülik, bármennyire ajánlatos is annak élvezése egyéb okokból. Egy tojás tápértékének megfelelő fehérszínűt a különböző gyümölcsök közül 550 gramm cseresznyében 700 gramm szőlőben, 970 gramm gramm szamócában, 1250 gramm almában és 2000 gramm körtében lelünk.

Megőrült menyasszony. Szomorú eset tartja izgalomban — mint nekünk írják — Rábé község lakosait. Petrovics Antal rábái lakos leánya menyasszonya volt Martinka Ferencz odaváló legénynek. A fiatalok régóta szerették egymást, de a szülők mind a két részről elleneztek a házasságot. Végre mégis beleegyeztek s e hónap elején megvolt a kézfogó s pár hét múlva lett volna az esküvő is. A mult héten a vőlegény szalmát hordott haza a szérus kertből s amikor a falun keresztülhajtották és Martinka, aki a kocsit tetején ült, a fölfordult kocsit alá került, hol megfulladt. A menyasszony, amikor vőlegényét a sirba akarták tenni, hirtelen meg-

örült. A leány szülei hazavezették a szerencsétlen leányt, aki pár napig teljesen szótlan volt. Tegnapelőtt azonban hirtelen megváltozott a leány, örvöngeni kezdett s tört-zuzott, ami a kezeügyébe esett. Édesanyja meg akarta fékezni, de az örült leány torkonragadta az anyját, letéperte s addig fojtogatta, míg meghalt. Kis testvérei ezalatt kifutottak az utcára, hogy segítséget hívjanak, mire azonban a szomszédok megérkeztek, már későn volt. Az örült leány a belépő szomszédokra is kést fogott s csak nagynehezen tudták ártalmatlaná teni. Az előljárásság intézkedett, hogy a beteget elszállítsák.

Gyilkosság a vadászaton. Lupova község környékén annyira elszaporodtak a kártékony vadak, hogy a vármegyei alispán engedélyével hajtóvadászatot tartottak. A vadászat a többiek között jelen voltak Lestyán József és ennek legényfia, továbbá Veszelszki József lupovai lakosok. A fegyverek golyóra voltak töltve, úgy várták a hajtók által fölriasztott vadakat. Lestyán fia közvetlen Veszelszki József mellett állott a körben; egy hatalmas vaddisznó kettejük között akart áttörni a körön; Veszelszki rálőtt a vadkanra, de oly szerencsétlenül, hogy a golyó a vaddisznó helyett a fiatal Lestyánt találta. A öreg Lestyán, a mint meglátta, hogy a fia összeesett, felkapta a fegyverét s egyenesen Veszelszki-re lőtt, akit halántékon talált a lövés, úgy hogy szörnyet halt. A fiatal Lestyán még életben van, de felgyógyulása alig remélhető.

Szerkesztői üzenetek.

Varga István urnak, Hetvehely. **Potyondy Kálmán** urnak, Igal. A beérkezett előfizetési díjakkal az év végeig rendezve van. **Siold Miklós** urnak, P. Rotunda. A múlt hóban megjelent összes számokat a közölt új cím alatt újból megküldtük. **Domokos Nagy Péter** urnak, Sebes. A beküldött 1 koronával másfél hónapra van csak előfizetve s így a jövő hó közepéig. **Vámosy György** urnak, Mozsgó. Szíveskedjék kérdésüket megismételni, mert levelet nem találjuk s így azért nem felelhettünk eddig.

Felelős szerkesztő és tulajdonos lapkiadó
Podhradszky Emil.

Ajánlkozás.

A polgári iskola 4 osztályát és az erdőőri szakiskolát végzett ifjú megfelelő állást keres. Érdeklődők forduljanak a következő címre:
Prekopp Gusztáv, Majthén, u. p. Pruzsina, Trencsén megye.

2-3

Czepléden

Unghváry László

300 holdas szőlőtelep és gyümölcsfaiskolájának, valamint borkészletének részletes árjegyzéke megjelent s ingyen és bérmentve küldetik. Saját termésű 2-szer fejtett kitűnő új bor ára 18 frttól felfelé. Hordóval szolgálhatok. Viszonteladók kerestetnek.

Fontos téli idényre!

TÉLI HALINA (FILCZ) CSIZMÁK (saját gyártmány)

erősek, meleget tartók, csinos kiállításban; 4 évig is viselhetők; jóságért és tartósságért kezességet vállalok.

➡ **Ára: 8 kor. 40 fl.** ➡

Megrendelésnél pontos mérték beküldését kérem

LENGYEL ALBERT,
erdőőr.

Alsó-Rákos, Nagy-Küküllő megye.

SKABA KÁROLY H.

Budapest, VI., Váci-körút 33. sz.

A gyár alapított 1865. évben.

Ajánlja saját gyári raktárát, mindennemű vadászfegyverekben, revolverekben, pisztolyokban, kardokban, sarkantyukban, vadász, vivó és sporteszközökben fegyverrészek és löeszközökben valamint mindennemű lőszerben.

Wänzel, Werndel és Kropatschek karabélyok mindig raktáron vannak.

Javitások is elfogadtnak.

Árjegyzéket kívánatra ingyen és bérmentve küld.

TÖRKÖLY, SZILVORIUM, RUM és FINOM LIKÓRÖKET

bárki hideg uton minden készülék nélkül kitűnő minőségben előállíthat.

Kezelési könyv és árlapok ingyen.

WATTERICH A.
BUDAPEST,

VI., Dohány-utca 5 szám.

Sörmérő-készülékek, cikkek a borkezeléshez, minden borbetegség elleni szerek.

Első és legrégibb üzlet e szakmában

Fennáll 30 év óta.

Első rangu egyenruházati intézet

Blum és Társa

Szerb kir. udv. szállítók. Ő cs. és kir. Fensége József Főherceg udv. szállítói.
A nagyméltósági Földművelésügyi m. kir. Ministerium hivatalosan megbízott
erdészeti egyenruha-szállítói.
Az „Országos Erdészeti Egyesület” rendes tagjai.

BUDAPEST IV. Belváros, Sütő utca 2. szám, a Szervitater sarkán.

Saját műhelyeink a házban: Sütő utca 2. Szervita tér 8. Hajó utca 3.

A XVIII. számú, kimerítő tartalmu árjegyzékünk közrebocsajtása alkalmából ajánljuk legkészségesebb szolgálatainkat, minden néven nevezendő, — mesteri szabásu, izlésteljes csinos kiállításu

ERDÉSZETI és ERDŐ ALTISZTI EGYENRUHAK

nemkülönb felszerelési cikkek szállítására

Hivatalos uton részletfizetésre

s eszközölhetők a megrendelések; az ily megrendeléseket, hosszas gyakorlatunk alatt, — a be-
tekinthető számos elismerő nyilatkozatok tanúsága szerint, — mindenkor, az igen tisztelt meg-
rendelők legteljesebb meglegedésére hoztuk kivitelbe.

POLGARI RUHA

a legújabb francia és angol divat szerint, szinte jutányos árban készítettnek. — Vevőink
kényelmére bármely szakmánkba nem vágó cikket készsággal beszerezünk és a vidéki megren-
delések kivitelére különösen kiváló gondot és figyelmet fordítunk.

Övük igen tisztelt megrendelőinket oly czégektől, kik olcsó reklam árak által régi vevőinket meg-
tévesztetni óhajtják, miután jutányosabb árt csak is az anyag és kiszolgálás rovására nyújthatnának.

Kívánatra ingyen és bérmentve küldjük meg árjegyzékünket és a hivatalos megrendeléshez
szükséges részletfizetési megrendelési ívet. Bármily csekély megrendelés is a lehető legnagyobb
figyelem és pontossággal lesz kiszolgálva.

Kiváló tisztelettel

BLUM és TÁRSA

Szerb királyi udvari szállítók.
Ő császári és királyi Fensége József főherceg udvari szállítói. A nagyméltósági Földművelésügyi Ministerium
hivatalosan megbízott erdészeti egyenruha-szállítói. Az „Országos Erdészeti Egyesület” rendes tagjai.

Jutányos árak.

STEGMANN JÁNOS könyvnyomdája

Szász-Sebesen

elvállalja minden könyvnyomdai munka gyors és csinos
elkészítését a legolcsóbb árak mellett.

Névjegymegrendeléseknél mintával is szolgálók és azok a meg-
rendelés napján eszközöltetnek.

MÁGYARHON ELSŐ LEGNAGYOBB ÉS LEGJOBB HIRNEVŰ ÓRAÜZLETE

BRAUSWETTER JÁNOS

SZEGEDEN
CS. ÉS KIR. KIZÁRÓLAGOSAN SZAB.
KRONOMETER- és MŰ-ÓRAS
FELTÁLLÓJA A REMONTOIR
INGAÓRAKNAK STB. STB.

ÓRAK ÉKSZEREK
10-ÉVI JÓTÁLLASSAL
KESZPENZÉRT, VALAMINT
RÉSZLETFIZETÉSRE
JAVÍTÁSOK 5 ÉVI JÓTÁLLÁS MELLETT.

KÉPES ÁRJEGYZÉK 2000 ILLUSZTRÁCIÓVAL INGYEN ÉS BÉRMENTVE

Dr. Lendl Adolf

világhírű

zoologiai laboratoriuma elvállal szár-
nyasokat és szörmes vadat kitömésre

Jutányos árak, kitűnő munka,
művészi kivitel.

Budapest, II. Donáti u. 7.

A természet és Halászat

állattani, vadászati és halászati képes folyó-
irat. Egy évre 6 kor. Megjelenik havonként
kétszer.

Mutatványokat ingyen küldünk.

Nyomatott Stegmann János könyvnyomdájában Szászsebesen.